

**Városközponti Óvoda
Kodály Zoltán utcai Tagóvodája**

**PEDAGÓGIAI PROGRAM
2013.**

A program kidolgozásában részt vettek:

Dr Eisner Béláné

Fazekasné Belső Tímea

Győri Márta

Illa Gyuláné

Krémer Katalin

Schlitt Zsuzsa

Szabóné Balázs Klára

Vajdáné Répási Emőke

Horváth Istvánné

A program módosításában részt vettek:

Fazekasné Belső Tímea

Győri Márta

Horváth Hajnalka

Horváth Istvánné

Vajdáné Répási Emőke

Krémer Katalin

Schlitt Zsuzsa

Dr Simon Miklósné

Vörösvári Zoltánné

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	5
1.1. Gyermekkép	6
1.2. Óvodakép	7
2. Az óvodai nevelés általános feladatai	9
2.1. Az egészséges életmód alakítása	9
2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	13
2.3. Az anyanyelvi- az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
2.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, ellátása.	19
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	22
3.1. Személyi feltételek	22
3.2. Tárgyi feltételek	23
4. Megvalósítás óvodánkban	24
4.1. Az óvodai élet megszervezése	24
4.1.1. Csoportjaink szervezése	24
4.1.2. A befogadás gyakorlata nálunk	24
4.1.3. Hetirendünk	25
4.1.4. Napirendünk	25
5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógusok feladatai	26
5.1. Játék	26
5.2. Mesélés, verselés, zenehallgatás	29
5.3. Ismerkedés a természet és az emberek világával	31
5.4. Manuális tevékenység-rajzolás, mintázás, kézimunka	33
5.5. Testi nevelés	34
5.6. Éneklés, mondókázás, zenehallgatás	36
5.7. Munka jellegű tevékenységek	38
5.8. Tevékenységekben megnyilvánuló tanulás	39
6. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei	40

7. Sajátos feladatok	41
8. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	42
9. Az óvoda kapcsolatai	44
9.1. Az óvoda és a család kapcsolata	44
9.2. Óvodánk kapcsolata külső intézményekkel	45
10. A gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	47
Jegyzék az óvoda eszközeiről, felszereléseiről	49

BEVEZETŐ

1998-ban benyújtottuk saját készítésű Helyi Nevelési Programunkat a fenntartó részére. Az elfogadott, jóváhagyott nevelési programunkat 1999-ben vezettük be. A legitimációs záradékok szerint 2004-ig, majd 2010-ig felülvizsgáltuk, szükség szerint kiegészítettük.

A felülvizsgálat során megállapítottuk, hogy alapkoncepciónk jelenleg is megalapozott, korszerű és használható. A Pedagógiai Program tartalmában, szemléletében illeszkedik valamennyi óvodai dokumentumhoz.

A Városközponti Óvoda Kodály Zoltán utcai Tagóvodája Pedagógiai Programja - figyelembe véve az Alapprogramban foglaltakat - az alábbi tartalommal kerül benyújtásra.

Programunk alapgondolata a gyermekek jogainak és igényeinek szem előtt tartása. Olyan korszerű nevelési gyakorlat kialakítása, mely biztosítja a boldog gyermekkort, az életkori sajátosságoknak megfelelő képességek és a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását az egyenlő esély biztosításával. Ehhez választottuk azt a nevelési módot, amelyben a gyermekeink minden kényszer nélkül saját magukhoz viszonyítva optimálisan fejlődhetnek, személyiségük szabadon bontakozhat ki. Személyiségüket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A családi nevelés kiegészítőjeként esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be.

Figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Óvodánkban az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” minősített programot adaptáltuk. Kiemelt feladatnak tartjuk még a környezet megismertetését, megszerettetését és a környezet védelmét, a környezettudatos magatartás kialakítását.

Az elmúlt években folyamatosan alakítottuk környezetünket, fejlesztettük eszközrendszerünket, építettük kapcsolatainkat.

Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését, támogatja innovatív törekvéseiket.

A program felülvizsgálatainak, módosításainak eredményeként megállapítottuk, hogy továbbra is a kiemelt céljainkat tekintjük meghatározónak.

1.1. GYERMEKKÉP

Óvodapedagógusi közösségünkben az alábbi szemlélet a kiindulópontunk:

MINDEN GYERMEK SZEMÉLYISÉG

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az egyéni fejlődés üteme, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelői hatások együttesen határozzák meg. Ebből következően a gyermeknek sajátos - életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi-lelki - szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatásában, a gyermeket körülvevő személyi-és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodáskor végére várhatóan a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs lesz.

Az óvoda együttműködik a családdal, vállalja az inkluzív nevelés értékeinek közvetítését.

Óvodánkban a gyermek megbecsülést, szeretetet és tiszteletet élvez.
Értékeljük egyéni megnyilvánulásait, segítjük szocializációs folyamatait.
Intézményünkben minden felnőttnek felelősséggel vállalnia kell a modell szerepét.

Munkánkat az a gondolat vezérli, hogy az óvodáskor megismételhetetlen, az ebben az életkorban gyűjtött tapasztalatok, élmények, képességfejlesztés és a kialakult szokásrendszer egy életre meghatározó lehet.

1.2. ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. Léggöre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét.

Biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének egyenlő esélyét és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció.

- Közvetetten megteremti a gyermekekben a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit.
- Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek fejlődésének feltételeit, környezettudatos magatartásának kialakulását.

Élményekkel teli, gazdag tevékenységet biztosítva alakítjuk a gyermekek mindennapjait. Az életkoruknak megfelelő sajátosságok figyelembevételével neveljük, fejlesztjük gyermekeinket. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek számára az adott életszakaszban megtaláljuk a számukra leginkább megfelelő, optimális fejlődési feltételeket.

Nevelési célunk

- Az óvodás gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztése, egyéniségük kibontakoztatásának elősegítése, a hátrányok csökkentése az életkori és az egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások elősegítése.
- A környezet megismertetése és védelme érdekében környezetbarát szemlélet és környezettudatos magatartás kialakítása.

Alapelveink

Alapvetőnek tartjuk:

- a gyermekek feltétel nélküli szeretetét, elfogadását és tiszteletét, megbecsülését és a bizalmat
- az egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciált fejlesztést, amely segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- hogy az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodnia

Óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs szeretetteljes óvodai légkörről,
- a testi –szociális-és az értelmi képességek egyéni-és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről – különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről,
- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi-tárgyi környezetről

Speciális alapértékeink

- Elegendő időt biztosítunk az életszerű, érzelmi megközelítésű, természetes élethelyzeteket teremtő **szabad játékra**.
- A fejlesztés menetét az életkori sajátosságokhoz és az egyéni fejlődési ütemhez igazodva határozzuk meg.
- Lehetővé tesszük a gyermekek önálló, differenciált egyéni fejlődését.
- Cselekedtetés, tevékenység közben történik a tanulás.
- A komplex foglalkozásokkal a **környező világ összetett folyamatainak megértésére és a környezettudatos magatartás kialakítására törekszünk**.
- A társas kapcsolatok alakulását, a toleranciát az életben szükséges **együttműködési képesség** kialakítása érdekében fejlesztjük.
- Törekszünk a családdal való együttműködésre. Támazkodunk, a családban kialakult **kulturális és világnézeti hagyományokra**, figyelembe vesszük a családi nevelés elsőbbségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Célunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

Hisszük, hogy gyermekeink az óvodai élet végére egészségesen, testileg-, lelkiileg-, szociálisan éretten lépnek az iskolába, tanulmányaikat kudarcmentesen kezdik el.

2. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

2.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

2.3. AZ ANYANYLVI -, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS
MEGVALÓSÍTÁSA

2.1. Az egészséges életmód alakítása

Helye, szerepe a nevelési folyamatban

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása az óvodáskorúaknál kiemelt jelentőségű. Segíti a gyermekek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének óvásához, megőrzéséhez, jó közérzetéhez.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért nagyon fontos hogy az óvoda feltételrendszere, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlődésének megfelelően legyen képes a környezethez való legoptimálisabb alkalmazkodására.

Célja

- Testi-lelki elégedettség és harmónia biztosítása az óvodai élet során.
- Az egészséges életmód iránti igény megalapozása az óvodai életet követő életszakaszokra.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Feladatok

- A gyermekek gondozása, testi szükségletek és a mozgásigény kielégítése, az
- Egészséges és biztonságos környezet
- Helyes életritmus, megfelelő napirend kialakítása
- Az egészség megőrzése, az öltözködés a betegségmegelőzés és az szokásainak kialakítása.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A szülő és óvodapedagógus együttműködése
- összerendezett mozgásfejlődés elősegítése
- Az egészség óvása és védelme. Az esetleges hátrányok korrekciója.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a szülővel és megfelelő szakemberek bevonásával.

Feladataink megvalósításához szükséges a szülők, óvodapedagógusok, dajkák, szakemberek szoros együttműködése.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

A testi, lelki, szellemi egészség egyik kiindulópontja a gyermek testi komfort-érzetének kielégítése. A növekedés, fejlődés üteme minden gyermeknél másképpen alakul. Ezek folyamatos megfigyelése, összehasonlítása, segíti az egyéni sajátosságok feltárását az óvodapedagógus számára. A gondozás bensőséges felnőtt-gyermek kapcsolatot igényel, melyben fontos szerepe van a dajkának is. Az ilyen feltételek mellett megvalósuló gyakorláshoz elengedhetetlen a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása.

A táplálkozás Az óvodapedagógus ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, és nagy tapintattal szoktassa őket a kívánt táplálkozási követelményekhez. Az óvoda központi étrendjét lehetőség szerint kiegészítjük (a szülők segítségével) vitamindúsabb zöldségekkel, gyümölcsökkel, ezekből a gyermekek által készített ételekkel, italokkal (frissen préselt gyümölcslevek, saláták, stb.). A program lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek a közösségben megismerkedjenek különböző, számukra eddig ismeretlen ételek ízével, elkészítési módjával, modellt nyújtva ezzel a családoknak a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

A tízórai lehet folyamatos, de szervezhető együttesen is. Bármelyik szervezeti formát választják az óvónők fontos szempont legyen az esztétikus terítés, az ép és tiszta edények használata. Lehetőleg várakozási idő nélkül végezhesék a gyermekek az önkiszolgálási, teendőket. Elegendő idő jusson minden tevékenységre, főként az étkezésre. Vegyük figyelembe az egyéni étkezési tempót.

Biztosítsuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak a gyermekek annyi folyadékot, amennyit kívánnak.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

Az óvodapedagógus érezze át ennek jelentőségét és maga is, működjön közre az ápolási szokások alakításában. Törekedjék a gyermekekkel bensőséges kapcsolat kialakítására, alkalmazkodjék a gyermekek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz is. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

A gondozásban résztvevő felnőttek fő elve a tapintat és a türelem legyen, a személyes mintaadással karöltve.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti a gyermekek ízlését, önállóságát is.

A gyermekek óvodai öltözéke legyen kényelmes, biztonságos, egészséges. A lábbeli legyen kényelmes, amely tartja a gyermek bokáját. Minden gyermek számára javasolt egy garnitúra tartalék fehérnemű, nadrág. Ajánlatos a többrétegű öltözködés, amely azonban nem terheli, gátolja a gyermeket a mozgásban.

A pihenés és az alvás az óvodás gyermek napirendjében nagyon fontos szerepet kap.

Legfontosabb a *nyugodt légkör biztosítása* (az altatás hangulatához illő mese, halk zene), a gyermekek *egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevétele* (alvós állat, kendő.) a szükséges *tárgyi és személyi feltételek* megteremtése.

A mindennapi szabad mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben.

A sokféle mozgáslehetőség, melyet programunkkal biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző-és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont-és izomrendszer teherbíró-képességének növeléséhez.

A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, a mozgáshoz kapcsolódó szabályok megtartásával a gyermekek egyre biztosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, így a baleseteket is megelőzhetjük.

A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását is.

Óvodapedagógusaink feladata, hogy megteremtsék a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez (jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezet) és lehetőleg minél több időt töltsenek a szabadban (séták, kirándulások, szabad játék, stb.)

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek szívesen vesznek részt. A pozitív élmények újabb cselekvésre ösztönzik őket, így a mozgás beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

A gyermekek egészségének védelme, edzése

A gondozás, a testi nevelés és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása elősegíti a gyermekek *egészségének megóvását*.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a higiéniai szabályok betartására (a környezet tisztántartása, fertőtlenítés, levegőcsere stb.) az esetleges fertőzések kialakulásának, terjedésének meggátolására, a betegség megelőzésére.

Az óvodai orvosi vizsgálatok alkalmával kiszűrt eltérésekről az óvodapedagógus tájékoztassa a szülőt, hogy az szakorvosi vizsgálatot kérhessen (pl. mozgásszervi eltérések, érzékszervi funkciók csökkenése, érzelmi labilitás stb.).

A gyermekek *testi épségének védelme és a baleset-megelőzés* magába foglalja a személyi-és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A tipikus gyermekbalesetek elkerülése állandó felnőtt kontrollt, a tevékenységek figyelemmel kísérését igényli.

A *testi edzettséget* a levegő, a víz, napfény együttes hatása biztosítja. Ennek érdekében minden nap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a gyermekek a szabadban, az időjárásnak megfelelő ruházatban.

További edzési lehetőséget kínál a kerékpározás, rollerezés, téli időszakban a szánkózás, csúszkálás.

A fentiek, megvalósulása hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez, így kialakulhat az igény a későbbi egészséges életvitelre.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges az **egészséges és biztonságos környezet**.

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát.

Óvodánk egyik fontos nevelési színtere az **udvar**.

Kialakítása és felszerelése a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és napszakban. A szinteltolós terepviszonyok és a különböző talajfelületek következtében olyan optimális játszókert áll a gyermekek rendelkezésére, ahol van:

- árnyékos és napos játszórész,
- lejtős és dombos terep (guruláshoz, téli szánkózáshoz)
- betonos és füves rész,
- a gyermekek és szülők közreműködésével fokozatosan kialakított és gondozott virágos – és fűszerkertek,
- ivókút
- gondosan rendbetartott homokozók.

A szabad mozgás és edzés lehetőségét a különböző típusú fa-mászó komplexumok is biztosítják, amelyek esztétikusak, megfelelnek a gyermekek életkori igényeinek, és harmonikusan illeszkednek az óvoda környezetébe.

A kerti szerszámok, homokozó játékok, labdák, kerékpárok, kötelek, felfestett ugrójátékok stb., a gyermekek játékkedvének növelését segítik.

Az óvoda udvarában a gyermekek szabadon játszhatnak kisebb-nagyobb társaikkal, testvéreikkel, és folyamatosan érezhetik az óvodapedagógus személyes törődését.

Az **óvoda épületének** és a rendelkezésre álló helyiségeknek a berendezésénél az óvodapedagógusok fő szempontjai az ésszerűség és az esztétikum.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése minden feltételt megteremt a nyugodt vetkőzésre, öltözésre. A gyermekek rendelkezésére állnak szekrények, fogasok, cipőtartók - figyelembe véve a higiénés szempontokat.

A mosdókban a szerelvények méretei megfelelően segítik a szükségletek kielégítését.

Minden gyermeknek jellel ellátott törülközőt, fésűt, fogmosó poharat, fogkefét biztosít a szülő, melyet az óvodapedagógus megfelelően tárol, tisztántartásáról a dajka gondoskodik.

A több funkciót betöltő csoportszobák alkalmasak a szabad játékra, tevékenységek végzésére, étkezésre, és pihenésre is. A barátságos, otthonos, esztétikus berendezkedés minden csoportnál érzékelhető. Folyamatos törekvés minden óvodapedagógus részéről, hogy a többféle játéktevékenységhez elkülönített csoportszoba részeket alakítsanak ki (mesesarok a napi meséléshez, személyes percekhez, családi életre nevelés színtere, természetsarok a gyűjtött kincsek részére stb.)

A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen mozgathatóak-és tisztántarthatóak. Az elhasználódás mértékétől függően felújításuk, cseréjük folyamatosan, fokozatosan valósul meg.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésüldönek.
- Öltözködésnél és testápolásnál is kialakul a helyes sorrendiség.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Szükség szerint önállóan használják a zsebkendőt.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Étkezéshez esztétikusan terítnek.
- Ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A levetett ruhaneműt esztétikusan összehajtván teszik a helyére.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani
- Kialakulnak a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások
- Segítenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.
- Szívesen tornáznak, részt vesznek mozgásos játékokban.

2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Helye, szerepe a nevelés folyamatában

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az „én” fejlődés az óvodáskorban kiemelt jelentőségű, aminek legfőbb színtere a kortárs közösség, a csoporthelyzet. A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van. A kortársi kapcsolatok segítik saját értékrendjének kialakulását. A közös tevékenységek adnak lehetőséget a társas együttműködésre, szerepvállalásra, élményszerzésre. Az együttesség, a közösen megélt élmények növelik az egyén társas hatékonyságát, módosítják viselkedésmódját. Az egymással való összehasonlítás lehetősége segíti az önismeretet, és az önértékelés kialakulását.

Célja

Az óvodáskorú gyermek érzelem gazdag személyiségfejlesztése az egyéniségük tiszteletben tartásával és a társas kapcsolatok alakításával.

Feladatok

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolat, attitűd kialakítása az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermek-gyermek között.
- A gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítése
- Annak elfogadására, megértésére nevelés, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Szociális érzékenységük fejlesztése, én tudatuk alakítása és önkifejező, önérvényesítő törekvéseik támogatása.
- Hazaszeretet, szülőföldhöz való kötődés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda együttműködésének erősítése az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A megvalósítás folyamata

Óvodánkban a *biztonságos, kiegyensúlyozott légkör, a szeretetteljes bánásmód* az első számú követelmény. Az ilyen légkörben kialakuló érzelmi kötődés - társhoz és felnőtthöz egyaránt - olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

A gyermekek életterét úgy tervezzük és alakítjuk, hogy az barátságos, otthonos és praktikus legyen. A gyermekek maguk is hozzájárulhatnak a csoportszoba szebbé, otthonosabbá tételéhez ötleteikkel, elképzeléseikkel, egyéni gyűjtéseikkel.

Minden óvodai csoportnak van hagyománya, sajátos szokásrendszere, amely egyéni színezetű légkört biztosít, és erősíti az összetartozást, együttérzést.

A gyermekek *társas kapcsolatainak* alakulásához gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, amelyben a közös élmények által formálódik egymáshoz való viszonyuk, kibontakoznak a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák.

Ahhoz, hogy a gyermeknek pozitív kapcsolata alakuljon ki, jól kell éreznie magát a csoportban. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak és az óvoda valamennyi alkalmazottjának - egyrészt, mint *modell*, másrészt a gyermekek értelmes élettevékenységének, környezetének *szervezője*.

Óvodapedagógusaink, és a pedagógusokat segítő dolgozók magatartására, kommunikációjára jellemző, hogy határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte. Mindig megértésre, toleranciára törekednek. Olyan szokásrendszert és napirendet alakítanak ki, amely minden tevékenységre megfelelő időt és helyet biztosít. Támogatják a gyermekbarátságok kialakulását.

A gyermekek pozitív értékelése az egyéni igényeikhez, szükségleteikhez és fejlettségükhöz igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal történik.

Próbálunk minél több közös programot szervezni kicsi és nagy óvodások együttműködésére.

Arra törekszünk, hogy érdekeltté tegyük a szülőket a csoportélet hagyományainak kialakításában, ápolásában, alapozunk véleményeikre.

A *gyermek - gyermek* közötti kapcsolat a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Alkalom a sokoldalúságra és az összehasonlításra. Lehetőség a tapasztalatszerzés útjának lerövidülésére, a probléma többirányú megközelítésére és a rugalmas gondolkodásmódra. Másrészt a kortárs is modell a gyermek számára.

A *kortársi kapcsolatok* szerepe nagy hatású a szocializációban. Felelősek vagyunk azért, hogy a csoport szociális atmoszférája hogyan alakul. A szocializáció folyamatában figyelünk, hogy a gyermekek „én-tudata” megerősödjék, „én-képük” a különböző tevékenységek során és a kapcsolatokban differenciálódjék.

El kell érniük, hogy figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat más gyermekek helyzetébe. Segítsük elő, hogy minden gyermek önálló, aktív személyiségként élje meg önmagát.

Személyes óvónői példán keresztül kialakul a gyermekekben önmaguk és mások tisztelete, a *különbözőség* elfogadása. A testi, lelki problémával küzdő, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációját kiemelt figyelemmel kísérjük. A gyermekek legyenek képesek elfogadni a környezetükben levő emberi kapcsolatok sokféle megnyilvánulását. Tegyenek különbséget pozitív és negatív viselkedésformák között.

Tegyük lehetővé, hogy a konfliktusok kezelését lehetőleg önállóan oldhassák meg.

Határozzuk meg az együttélés *normáit és szokásait*. A közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában aktivizáljuk a gyermekeket.

Fontos, hogy a gyermekek felismerjék a szokások értelmét, és minél önállóbban alkalmazzák azokat.

Alapozzuk meg a helyes *viselkedést*, mutassunk követendő példát.

A figyelmesség, segítségnyújtás formáját legyen módjuk megélni. Tanulják meg késleltetni vágyaikat, legyenek türelmesek. Tapintatos nevelői mintával neveljük önfegyelemre. Önértékelésük és kudarctűrő képességük fejlődésével lehetővé válik a csoporttársi együttműködés.

A közös élmények és együttlétek erősítsék a *gyermekek erkölcsi tulajdonságait*: együttérzést, toleranciát, mások érdekeinek figyelembevételét, igazságosságot, felelősséget, lelkiismeretességet, segítőkészséget, őszinteséget, az önzetlenséget, stb. Fejlődjenek *szociális érzelmeik*: az érzelmi beleélés képessége, saját érzelmek kifejezésének képessége. Viselkedésben, kommunikációban a szép, mint érték felismerése.

Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet, szülőföldhöz való kötődés alapja.

Pozitív attitűdökkel viseltessenek az élővilág, a harmonikus, szép környezet fenntartásáért.

Tegyük lehetővé számukra, hogy a környezetet, a növény és állatvilágot élményszerűen ismerhessék meg. Láttassuk meg a tárgyi, emberi környezetben a szépet.

Belső igényük legyen a rendszeret, az óvoda eszközeinek, tárgyainak megbecsülésére. Jussanak el a rongálás a rendetlenség elítéléséhez.

Feladatunk, hogy a gyerekek minél több pozitív példával találkozzanak, azok helyességéről meggyőződjenek, azok követését tekintsek helyesnek. Közben alakuljon értékelő-, ítélőképességük, amellyel tovább erősíthetik a tudatos döntésük képességét.

Az érzelmi nevelést szolgáló óvodai hagyományaink, ünnepeink

A közös készülődés, tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelent a gyermekek számára. Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységre biztosítanak lehetőséget

Célunk elérése érdekében:

- A gyermekeket bevonjuk a szervezésbe.
- Az ünnepek az óvoda mindennapjaitól eltérő szokásrendben zajlódjanak.
- Az esemény tartalmától függően a szülők is aktív közreműködők lehetnek.

Ünnepeink

- A gyermekek ünnepei (születésnap, Mikulás, Karácsony, Húsvét, Farsang, Gyermeknap).
- Az iskolába menő gyermekek búcsúztatása.
- Az Anyák napja családi ünnep.
- A természettel összefüggő ünnepek (Jeles Zöld napjaink)
- Nemzeti ünnep: Márc. 15.

Minden esetben a családi, bensőséges szervezeti formák, hangulat megteremtésére törekszünk, lehetőleg kerülve a gyermekek szorongással járó, megterhelő szerepeltetését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szokás-szabályainak betartása.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaiuk iránt, ha azok az óvodán kívül tartózkodnak.
- A tevékenységeket türelmesen befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen végighallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szívesen dolgoznak a közösségért.
- A konfliktushelyzetekben képesek társaikkal egyezkedni.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikálnak.
- Igyekeznek leküzdeni a felmerülő akadályokat.
- Kialakulnak erkölcsi tulajdonságaik: együttérzés, önzetlenség, tolerancia, mások értékeinek figyelembevétele, a másság elfogadása.

2.3. Az anyanyelvi -, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

2.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Helye a nevelés folyamatában

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat.

Célja

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, mindennemű helyzetben megnyilatkozni tudó, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladata

- Az óvodapedagógus modell szerepének érvényesítése az anyanyelvi nevelésben, szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével), beszélő környezet biztosításával.
- Beszéd és kommunikációs képességfejlesztés változatos tevékenységeken keresztül.
- Beszédhibák felismerése (logopédus bevonása)

Ép idegrendszer, ép hallás és ép beszédszervek mellett a beszédfejlődéshez elengedhetetlen a pozitív érzelmi viszony létesítése, a beszélő és beszéltető emberi környezet.

A gyermek játékoságának, mozgásigényének figyelembevétele.

Építsünk a gyermek kíváncsiságára, megismerési és utánzási vágyára.

Vegyük figyelembe a gyermek játékoságát, mozgásigényét.

Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi mintakövetéssel tanul, így fokozottan igaz, hogy az *óvodapedagógus minden megnyilatkozása modellértékű.*

Nyelvhasználata legyen kifogástalan. Mondanivalóját tiszta kiejtéssel, jól artikuláltan, egyszerűen, de változatosan, szemléletesen és természetes hangon közölje a gyermekkel. Kérdéskultúrája ösztönzőleg hasson a gyermekek beszédére, kérdéseikre mindig válaszoljon

A gyermekekhez fűződő viszonyában legyen elfogadó, együttműködő, a kapcsolatteremtésben kezdeményező. Legyen támogató, határozott és következetes. Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni beszédfejlődését. Ismerje fel a beszédhibákat, és súlyosabb esetekben a gyermeket idejében irányítsa logopédushoz.

A felnőttel való beszédkapcsolat az óvodában kiegészül a gyermektársakkal, való beszélgetéssel. Több társ beszédét, viselkedését kell a gyermeknek követnie, így ez által fejlődik beszédfigyelmé is.

Az egymás iránti érzelmeket kölcsönösen jellemzik a metakommunikatív elemek - a tekintet, a mimika, a gesztusok - amelyek egyaránt hordoznak személyiségjellemzőket és viselkedési formákat is.

A fejlesztésben nagy jelentőséget tulajdonítunk az *anyanyelvi játékoknak*, melyek a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva beépülnek a mindennapi életbe.

Az anyanyelvi nevelés átszövi az óvodai élet minden pillanatát, a tevékenységi formákat, a játékot, a sétát, a kirándulást, a munkát, a gondozást. A művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére.

A beszéd által gazdagodnak a gyermek ismeretei, növekedik tájékozottsága, biztonságérzete, bátorsága.

Előkészíti a gyermeket az irodalmi élmény befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, mélyíti érzelmeit, kultúrált magatartásának részévé válik.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Passzív szókincsük aktivizálódik, aktív szókincsük gyarapodik.
 - Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, amely logikai összefüggéseket is tartalmaz.
 - Beszédhelyzetekben betartják a viselkedési formákat.
 - Helyesen használják a névmásokat, névutókat, az igeidőket és az igemódokat.
 - Kialakul az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, jó hangsúlyozású, hangejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
 - Beszédüket érzelmeiknek megfelelő gesztusokkal, mimikával kísérik.
 - A mesék kifejezései megjelennek a mindennapi beszédben.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

2.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés

Helye a nevelés folyamatában

Az óvodába lépő gyermek értelmi fejlődésének elején tart. Személyiségének bontakozása, értelmének nyiladozása, viselkedésének alakulása egymással szoros kölcsönhatásban valósul meg.

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az alkotó, aktív, önálló gondolkodás alapjainak lerakása fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. Az ebben az időszakban rendeződő folyamatok lehetővé teszik az alap kultúrtechnikák elsajátítását, meghatározzák a gyermek információszerző és feldolgozó folyamatait, tanulási stratégiáját és ebből eredően az iskolai sikerességet.

Célja

A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, és értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy képes legyen a változó helyzetben jelentkező feladatok megoldására, a világban való eligazodásra.

Feladatok

- A gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A megismerő tevékenységet segítő értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) – alkotóképesség fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése.

A feladatok megoldása szerves egységben valósul meg, mivel az egész értelmet, a megismerés egész folyamatát, *az egész embert fejlesztjük.*

Kiindulópontnak tekintjük az óvodába érkező gyermekek kognitív tevékenységeinek a fejlettségi szintjét

3-4 éves korban a megismerő tevékenység és az ehhez szükséges képességek fejlesztése az elsődleges (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás). Ehhez jó lehetőséget biztosítanak a manipulációs játékok, gyakorló játékok és a helyszíni megfigyelések során adódó sokrétű tapasztalatszerzések.

5-6-7 éves korban a gondolkodás, az ok-okozati összefüggések, és a képzelet valóságnak megfelelő ellenőrzése irányába tolódik el az értelmi fejlesztés.

A különböző kulturális környezetből érkező gyermekek ismereteinek feltérképezése és fejlesztése az egyéni tapasztalatokra építve. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója - az életkori sajátosságából adódó- *kíváncsisága, egyéni érdeklődése*. Ahhoz, hogy a probléma megoldásához szükséges kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, fontos az önállóság tiszteletben tartása és a változatos tevékenykedtetéssel járó ismeret-és tapasztalatszerzés. Minél többet lát és tapasztal, annál tágabb lesz az érdeklődési köre, annál inkább felismer problémákat és igyekszik azokat önállóan megoldani.

A gyakorlatban megvalósuló konkrét megtapasztalással - ami egy adott tárgy vagy jelenség tulajdonságaira irányul - segítjük a gyermekek elemző képességének fejlődését, és ezzel együtt a helyes fogalmak kialakulását is.

Programunk tág teret biztosít tapasztalatszerzésre a természeti és társadalmi környezetről egyaránt. Lehetőség nyílik adott témák, témakörök évről-évre ismétlődő feldolgozására, melynek során egyre magasabb szintű ismeretekre tesznek szert a gyermekek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Múltbeli tapasztalataikra építve felfogják környezetük eseményeit, jelenségeit.
- Sokoldalú tevékenységeik során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Figyelmük a szándékos figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Képesek gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- Képesek emlékképek kombinálására, új alkotására, különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között.
- Meglátják összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, a lényeges jegyek alapján általánosításokra képesek.
- Problémamegoldó képességük az önálló problémamegoldás felé, a kreatív gondolkodás felé halad.

2.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, ellátása:

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik alkalmazkodó készsége, akaratereje, önállóságra törekvése, érzelmi élete, együttműködése. Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- Mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos.
- Több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő.
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő (tanulási, figyelem,- magatartásszabályozási).

Célja:

- A hátrányok feltárása és kompenzálása
- Az egyenlő hozzáférés biztosítása
- A biztonságot nyújtó, otthont pótló szemlélet

Feladataink:

- A tolerancia, a különbözőségek elfogadásának képessége az óvodapedagógusok és az óvodai alkalmazottak részéről.
- Egyéni bánásmód alkalmazása kiemelten a gondozási feladatokban, a megfelelő egészségügyi és higiénés szokások elsajátítása.
- Társas szükségletek kielégítése, a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés segítése.
- A nevelési célok megvalósításához biztosítani, hogy a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
- Érzelmileg elfogadó partneri szerep betöltése a családok irányába.
- Mérések alapján fejlesztendő területek meghatározása.
- Fejlesztési terv készítése, eredmények rögzítése.
- Szükséges külső szakemberhez való irányítás (fejlesztő pedagógus, logopédus stb.), szoros együttműködés.

Tartalma:

1. Kommunikációs problémák

- A család kommunikációs szintjének felmérése, igazodás a család kommunikációs kódjához
- Kommunikációs készség fejlesztése meséken, mondókákon, énekeken, verseken, anyanyelvi játékokon keresztül a nap folyamán

2. Higiénés és egészségügyi problémák

- Higiénés és egészségügyi szokások feltárása a családlátogatásokon
- A szülők figyelmének felhívása az óvodai szokásokra, szabályokra, azok fokozatos elfogadtatása
- A gondozási teendők során ismeretnyújtás, segítségadás, fokozott ellenőrzés
- A gyermek higiénés szokásainak alakítása az óvodapedagógus által irányított játék keretében

2.4.1. Hátrányos helyzetű gyermek

A hátrányos helyzetű gyermek – a halmozottan hátrányos helyzetű és az elhanyagolt gyermek – nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést, odafordulást igényel.

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát

megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be. A hátrányos helyzet fakadhat a rosszabb életkörülményekből, művelődési hátrányokból, szülők alacsonyabb iskolázottságából, egészségügyi okokból, valamint a család szerkezetének és működésének megváltozásából.

Célunk:

- A szociálisan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni sajátosságaira alapozott, megfelelő ütemű folyamatos integráló közegben történő nevelése, beilleszkedésének biztosítása, az esélyegyenlőséget segítő támogatás megteremtése.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés megteremtésével.

Feladataink:

- Összetartó, a gyermeki szükségleteket értő és felismerő, szegregáció mentes pedagógiai szemlélet kialakítása.
- A családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai élet szokás és normarendszeréhez.
- Az elmaradás területének és mértékének megállapítása.
- A szülői szerep és felelősség elsődlegességének kiemelése, erősítése a gyermek egészséges személyiségfejlődése érdekében.
- Spontán tanulási, ismeretszerzési lehetőségek megteremtése, élmények, minták, tevékenységek által.
- Az egyéni különbségek figyelembe vételével differenciált nevelés, fejlesztés.
- Az egészséges személyiség fejlődés érdekében a negatív hatások feldolgozásának segítése.
- Szükség esetén külső szakemberek bevonása.
- A szülőkkel történő együttműködés, a családi szükségletekhez igazodó támogatási lehetőségekkel kapcsolatos információk biztosítása.

2.4.2. Tehetséggondozás

Korai gyermekkorban a tehetségre irányuló hajlamnak a jegyei fedezhetők fel.

Figyelemfelkeltő lehet, ha:

- A gyermek a korosztályához képest feltűnően másként, rendkívül szigorú logikával kérdez.
- Lényegi kérdéseket tesz fel, nem elégszik meg túl egyszerű válaszokkal, hanem tovább kérdez, amíg pontosan meg nem tudja azt, amire kíváncsi.
- A tehetséges gyermek általában tele van energiával, nem fárad ki könnyen, sokkal hosszabb ideig tud foglalkozni egy dologgal, mint ahogy az, az adott életkorban elvárható lenne tőle.
- Az őket különösen érdeklő dolgokra koncentrálnak, feladattudata erős; s egyidejűleg más dolgokkal is tud foglalkozni.

Célja:

A különböző területen kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermek tehetségének felismerése és megalapozása.

Feladataink:

- A gyermek képességeinek felmérése, egyéni fejlettségmérő lapokon dokumentálása, fejlesztési tervkészítés, fejlődés nyomon követése
- A feladat iránti érdeklődés felkeltése, a kreativitás fejlesztése
- Lehetőségek, tevékenységek, eszközök biztosítása

- Differenciált feladatadás
- Az ismeretanyag minél többoldalú, több megközelítésű átadása, hogy mindenki megtalálhassa a saját útját
- Az óvodapedagógusok saját érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelően adjanak lehetőséget a fogékony és a témában kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztésére
- A szülők figyelmének felhívása a gyermek adottságaira, külön foglalkozásokon való fejleszthetőségére.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. Személyi feltételek

Helyi nevelési rendszerünk megvalósításához személyi feltételeink megfelelőek. Az óvoda összes dolgozója rendelkezik a törvény által előírt, munkaköre betöltéséhez szükséges iskolai végzettséggel.

Az óvoda négy csoportos, tagóvoda vezető látja el a vezetői feladatokat.

Csoportonként két óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, akiknek személyisége meghatározó a gyermekek számára.

Öt főállású és egy részmunkaidős dajka segíti a nevelőmunkát. Valamennyien szakmájukat értő és igényes emberek.

Karbantartónk felel az udvar rendben tartásáért és az apróbb javításokért.

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Óvodapedagógusaink felsőfokú szakirányú végzettséggel, és több éves gyakorlattal rendelkeznek.

Az alapvégzettségen túl csaknem minden óvónő rendelkezik egyéb, a nevelőmunkát gazdagító, színesítő képzettséggel. Óvodapedagógusaink többsége szakvizsgával is rendelkezik.

Óvodapedagógusaink felkészültek, igényesek, az óvoda alkalmazottaival összehangoltan végzik munkájukat. Ismerik a gyermeki személyiség rejtett értékeit. Szeretetteljes, bensőséges kapcsolatot alakítanak ki a gyermekekkel. Rugalmasan alkalmazkodnak a gyermeki szükségletekhez. Képesek a tudatos fejlesztésre.

Érvényesül modell szerepük. Fontosnak tekintik a személyes példaadást, a természetességet.

Érzelmi támaszt nyújtanak. Töreksenek arra, hogy a gyermekek megismerjék, tiszteljék és megbecsüljék önmagukat és másokat.

Mindent megtesznek a gyermekek biztonsága érdekében.

Igénylik a továbbképzést és az önképzést, nyitottak az új módszerek befogadására.

Továbbképzési tervünk és a továbbképzéseken való részvétel nagyfokú tudatosságot tükröz. Kapcsolódik a helyi program koncepciójához. Az óvodai nevelőmunka sokrétűségének megfelelően egy - egy témakörben is folyamatosan fejleszti magát az óvónők többsége.

3.2. Tárgyi feltételek

Óvodánkban négy csoportszoba, három mosdó és öltözők és egy fejlesztő szoba teszik komfortossá a mindennapjainkat. A csoportszobák világosak, tágasak, a berendezésük és az ízléses kiegészítők családi, barátságos környezetet és kényelmet biztosítanak a gyermekek számára, alkalmazkodva változó testméretükhöz.

A testi nevelést tornatermünkben valósítjuk meg, amelyet kiegészít az udvari élet változatossága. Az udvar mérete elegendő helyet biztosít a szabad udvari élethez, a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Homokozók, faház, mászóakák, fa –és műanyag játékeszközök színesítik a tevékenységeket.

A vezetői iroda, nevelői szoba, felnőtt étkező, felnőtt öltöző, konyha, raktár, mosóhelyiség biztosítja azoknak a feladatoknak az elvégzését, amelyek szükségesek a gyermekek neveléséhez. Fontos számunkra, hogy a lehető legmegfelelőbb munkakörnyezetet biztosítsuk az óvodai dolgozók számára.

Törekszünk a szülőkkel való kapcsolattartás lehetőségeinek és színtereinek kibővítésére: fogadóórák, közös kirándulások, nyílt napok, családlátogatások, szülői értekezletek.

Óvodánkban gazdag a szakkönyvek választéka, mellette a gyermekeknek szóló irodalom is nagy számmal található.

Könyvállományunkat folyamatosan gyarapítjuk, elsősorban programunk koncepciójának megfelelően. Emellett tudatosan válogatunk azokból a könyvekből, amelyek felkészülésünket és a gyermekekkel való foglalkozást segíti.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyerekek használnak számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el.

Felszereltségünk megfelelő. Játékokkal, sportszerekkel, a tanuláshoz szükséges eszközökkel rendelkezünk, amelyeket az óvoda költségvetéséből, alapítványi és pályázatokon nyert forrásokból folyamatosan bővítünk.

4. MEGVALÓSÍTÁS ÓVODÁNKBAN

4. 1. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.1.1. Csoportjaink szervezése

Óvodánk mind a négy csoportja vegyes életkorú. Véleményünk szerint ez előnyösebb forma a homogén csoportoknál.

Miért?

- Összetétele leginkább hasonlít a család összetételére (idősebb fiatalabb gyerekek együtt vannak).
- A kicsoportos korúaknak kedvezőbbek a feltételek a beszoktatáshoz (nem veszi körül több síró gyerek).
- A kicsik számára kevesebb magyarázatra van szükség egy-egy tevékenység vagy gondozási részfeladat megértéséhez, hiszen a nagyoktól látva utánzás révén könnyebben, szinte észrevétlenül elsajátítják.
- A nagyobbak elsajátítják a kicsiknek való segítségnyújtást és ezt szívesen is teszik.
- A gyengédebb gesztusokat, szelídséget a kicsiken gyakorolhatják a nagyobbak.
- Könnyebb megszervezni az egyes tevékenységformákat 6-8 gyermek számára, mint 24-25 gyermeknek.
- Az óvónő számára könnyebb 6-8 nagycsoportos korú gyermekkel foglalkozni és felkészíteni az iskolára, követni fejlődésüket, mint 24-25 nagycsoportosét.

4.1.2. A befogadás gyakorlata nálunk

A vegyes életkorú csoportok ideális helyszínei a befogadásnak.

A beiratkozás (tavasz) pillanatától már ezt az időszakot készítjük elő

- nyár eleji szülői értekezlet, beszélgetés az óvodáról, a lehetőségekről, a szülők igényeiről, aggodalmairól
- egyéni megbeszélés a befogadás folyamatáról

Felkínált lehetőségek:

- a gyermek meglátogatása a bölcsődében (óvónői páros)
- a család meglátogatása a nyári időszakban, saját otthonában ismerkedjen meg a számára ismeretlen felnőttekkel.
- Időszakonként látogatás az óvodában pl.: nyáron udvar kipróbálása szülővel
- óvoda kezdetkor:
szülővel együtt közös játék a csoportszobában – ideje egyénenként változó.

A szülővel együtt történő befogadást fontosnak tartjuk.

Miért?

- a szülő – óvónő kapcsolatának kedvező alakulása
- a szülő betekintést nyerhet az óvoda mindennapi életébe
- a gyermek látja és érzi, hogy szülője bizalommal van az óvónőhöz (rámosolyog, ellazul – nem stresszel) - Ő is bizalommal fordul hozzá
- az óvónő megfigyelheti a gyermek-szülő kapcsolatát, azokat a módszereket, melyeket a szülő alkalmaz nevelése során.

4.1.3. Hetirendünk:

A hét egy-egy napjára egyféle tevékenység feltételeit, tartalmát lehetőségeit gondolja végig a nevelő.

A tevékenységek a következők:

- Ismerkedés a természet és az emberek világával – környezetünk megismerése, tér, forma, idő, mennyiségek, viszonyok- az alapprogramban: A külső világ tevékeny megismerése
- Mesélés, mondókázás, versmondás-az alapprogramban: Verselés, mesélés
- Testi nevelés – úszás: Testnevelés a tornateremben, szabad mozgásformák gyakorlása lehetőleg a szabad levegőn-az alapprogramban: Mozgás
- Manuális tevékenység (festés, rajzolás, formázás, barkácsolás stb.)-az alapprogramban:Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Éneklés, zenehallgatás-az alapprogramban:Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

4.1.4. Napirendünk:

- 6-10-ig Szabad játék, közben folyamatos reggeli, játékhoz kapcsolható tevékenységek, mese, kupaktanács.
- 10-12³⁰ig: Szabad játék közben szervezett mozgás, egyéb tevékenység, szabad mozgás, séta, kirándulás, udvari játék, kerti munka, étkezés, tisztálkodás.
- 12³⁰-16-ig: Pihenés, szabad játék
Benne folyamatos felkelés, étkezés, szabad játék, mozgás.
- 16-17-ig: Szabad játék
A gyermekek folyamatos távozása a szülőkkel.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI

5.1. Játék

A teljesség igénye nélkül, néhány számunkra fontos gondolat a játékról, óvodánkban folyó, gyermek-felnőtt kapcsolatáról.

Játékon a gyermeki sokrétű és összetett viselkedést, életmódot, életformát és elsődleges életkategóriát értünk.

Az óvodás gyermek a játékban él és fejlődik.

A játék szabad cselekvések sorozata, azaz szabad akaratból, külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre.

Gyermekeink játékában nem az eredmény, a végtermék a fontos, hanem maga a folyamat. A gyermeki játékban is működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság, a felszínen mégis minden a játék formájában jelenik meg.

A gyermek folyamatosan ismerkedik a világgal, sok olyan dologgal ami számára nem érthető. Ezeket a dolgokat játékába vetíti ki, vagyis képzelődésbe, cselekvésekbe átfordítva próbálkozik benyomásainak tagolásával és rendezésével. Ezért valóságyszerű, de nem valóságos. A gyermekek a kettő határait összemoszák.

Játékukra nem érvényesek a valóság idő és térbeli korlátai.

Minden bárhol és bármikor megtörténhet.

Szeretik, ha játékaik térbelileg elhatárolódnak. Pl.: függönyökkel, meséskönyvekkel, székekkel körülkerítik magukat és így elhatárolódnak a felnőttek számukra néha áttekinthetetlen világától.

A kisgyermek játékának egy sajátos gyermeki rendje van, amely a felszínen a felnőtt számára a rendetlenség látszatát kelti. A gyermek számára ez egy jó rendetlenség, ahol minden tárgy a helyén van, mindig elérhető, bármikor átváltoztatható a játék szabályai szerint.

A játék eddig felsorolt sajátosságait ismerve nevelőmunkánkban kiemelt helyet kap. Egész óvodás életünket arra a kérdésre építjük, hogy „Mit játszunk?”

Egy-egy játékhoz nem kell látványosan összehívni a gyerekeket. A felnőtt valamit „csinál” illetve biztos háttérként mindig kéznél van, modellként közreműködik, a gyermekek játékát gazdagítja, teszi érdekessé egy-egy szóval, mozdulattal, ötlettel, dallal, verssel, mondókéval. Ezt a gyerekek átveszik, s addig görgetik, amíg számukra valami lehetőség van benne. Van olyan játék, ami egész évben él, illetve vissza-vissza tér. Pl.: család, főzés, baba altatás, illetve néhány napig tart csak: indiános játék, nyuszi fészek, Mikulás.

A játék, szerepjáték elsősorban, de a különböző játékformák megjelennek napjaink során. Készítünk „ezt-azt” a játék során, de azt mindig felhasználjuk. Más- más szociális háttérrel rendelkező gyermekeinket „megtanítjuk” a játék örömére. Ingerszegény környezetből érkező gyermekeinket megismertetjük a különböző eszközökkel, játéklehetőségekkel, a közös játék lehetőségével.

Nem játékosan tanulunk, hanem játszunk az óvodában!

Játéka során a gyermek önmagát tanulja. Utánoz, kipróbál, kitalál, hipotézis magatartást folytat. Ha ebben megakadályozzák, ez sohasem pótolható. Óvodás korban a feladatunk a játékban, a játékkal kreativitásukat fejleszteni, erősíteni. Így szilárd alapokat kapunk, amelyekre később bizton építhet, számíthat a gyermek fejlődése során.

Az óvodai élet műveltségterületeinek kibontása is a játékban történik:

- ismerkedés a természet és az emberek világával,
- testi nevelés,
- mese, vers,
- manuális tevékenység,
- éneklés, mondókázás, zenehallgatás.

Értékeink:

A játék életszerű, érzelmi megközelítésű, természetes helyzeteket teremtő. Tiszteletben tartja a gyermekek egyéniségét, érdeklődését, a gyermekek személyiségének természetes fejlődését. Programunk a játéknak rugalmas időkeretet biztosít, így alkalom nyílik az egyes témákban való elmélyülésre. A gyermekek szabadsága nem ütközik korlátokba. A játék fő vonalát nem mi óvónők, hanem a gyermek alakítja. Ez alkalmat ad arra, hogy belső feszültségeit kijátszza, azok feloldódjanak, így harmóniát teremt.

A természet és emberek világával való ismerkedés szintén játékon belül valósulhat meg nem külön egységeként. A matematikai ismeretek összefonódnak ezzel a területtel. A természet és életközelség jellemzi. A gyermekek személyisége kényszer nélkül fejlődik, szabadságot élvez. Alkalom adódik mindennapjainkban az egyéni tapasztalatszerzésre, arra, hogy mindenki kipróbálja önmagát. Ezen területet is jellemzi a komplexitás, rugalmasság. Igyekszünk a spontán lehetőségeket maximálisan kihasználni a gyermek egyéniségének tiszteletben tartására gondolva. Előtérbe kerül a gyermek érdeklődése, önkifejezési és közlési vágya.

Az irodalmi anyagot egyéniségunktől és a helyi adottságoktól függően szabadon választhatjuk meg. A mesék, mondókák, versek a különböző tevékenységek hangulatához illőek. A közlési vágy megteremtésével az anyanyelvi nevelés állandóan és folyamatosan jelen van az óvodai életben. A beszélgetések fontos szerepet kapnak, a valóságból merített történetek, átélt élmények megbeszélése segíti a gyermekek tájékozódását, eligazodását a világ dolgaiban. Bármikor meghallgatjuk őket, beszélgethetnek velünk hosszan is, nincs időkeret ami ezt szabályozná. Kupaktanácsaink, Meseországba utazásaink alkalmat adnak az irodalmi és anyanyelvi nevelés mindennapos megjelenésére.

A manuális tevékenységek során a gyermeknek szabad választási lehetőséget biztosítunk az egyes technikák között, valamint a témaválasztást is nagyfokú rugalmasság jellemzi. Érzéseik gondolataik képi kifejezésével nő önismeretük, önbizalmuk. Fontosnak tartjuk, hogy az ábrázoláshoz használt eszközök mindig elérhetőek legyenek számukra, bármikor „alkothassanak” ha kedvük tartja. A szabad témaválasztásnak köszönhetően a gyermek belső élményei irányítják rajzait.

Az énekelgetés a meséléshez, verseléshez hasonlóan az adott helyzetekhez, beszélgetéseinkhez kapcsolódó. A dalos játékokat végtelenszer játszhatják, hiszen nincs kötött időkeret. Mindenki akkor kapcsolódik be a játékdalba, amikor kedvet érez és akkor áll ki, amikor lefogyott a kedve, akár „odafülelőként” is részt vehet nem kell feltétlenül odamennie. Teret adunk a szabad önkifejezésnek.

A mozgás területén szintén nagy szabadságot élveznek a gyerekek, ami természetesen nem jelent tervezetlenséget, felkészületlenséget. Változatos mozgásformákat próbálhatnak, mozgásos tapasztalataik így bővülnek. A spontán lehetőségeket ez esetben is maximálisan kihasználjuk, a gyermekek érdeklődésére alapozunk. Az egyes tornaszereket nem csupán az óvónő ötletei szerint használjuk, hanem felhasználjuk a gyermekek által kitalált mozgásformákat is.

Így válik ez a terület is inkább játékká a gyermekek szemében.

Hogy történik ez a mindennapjainkban? Illusztrálása néhány példával.

Őszi játék

Miután látogatást teszünk a piacra és a zöldségboltba, a gyerekekkel közösen készítünk gyümölcsöket, zöldségféléket. Különböző technikákat alkalmazva: pl. kasírozással, nyomdázással, szárítással, gyurmázással (színes gyurma, ill. lehet befesteni is), vágással, tépéssel. Ezekkel az eszközökkel rendezzük be a zöldséges pavidont, így játszunk boltos játékot, vagy főzünk a babakonyhában.

Játékidőben pénzt készítünk a vásárláshoz és kosarakat, dobozokat, melyekben csoportosíthatjuk, válogatjuk a különböző fajta őszi termékeket.

A piacon vásárolt és a gyermekek által gyűjtött gyümölcsökből befőttet, zöldségekből pedig savanyúságot teszünk el télire, megbeszéljük, hogy egy „különleges alkalomkor”, vagy ünnepnapon fogjuk ezeket megkóstolni.

Téli játék

A gyerekek minden évben nagyon várják a Mikulást. Ehhez a játékhoz is a gyerekekkel közösen készítünk kelléket. (Mikulás ruha, rénszarvas agancs, szánkók, Mikulás ház, jégpalota).

A Mikulás házat lehet díszíteni, festeni, kivágott és hajtogatott „mintákkal” teleragasztani. Hópelyhek tépése, vágása, varrása, felragasztása, a játék gazdagabbá tételéhez színesítéséhez, bővítéséhez.

Tavaszi játék

Autóbusszal kirándulni megyünk a Mecsekre, ehhez az élményhez kapcsolódik játékunk is. Agyagból elkészítjük a hegyet, völgyet, erdőt, benépesítjük állatokkal, madarakkal, bogarakkal, lepkékkel. Nagy kartondobozból autóbust készítünk. A gyerekek szerepeket vállalnak (óvó néni, buszsofőr, anya, apa, gyerek, dadus néni). Udvari játékunkat gazdagítjuk színes papírból hajtogatott, kivágott lepkékkel, katicákkal, madarakkal. „Játszunk a színekkel” – világosabb, sötétebb színeket keverünk ki, melyekkel tavaszi virágzó fákat festünk.

5.2. Mesélés, verselés, vershallgatás

Az óvodai nevelés másik páratlan eszköze a játék mellett a mese.

A mese az a beszédmód, amelyre a gyermek kényszerítés nélkül figyelni képes.

A mese és a vers az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszköze. A játékos utánzó mozgásokkal kísért mondókák, versek állnak legközelebb az óvodás gyermek érzelmi világához. Érzelmi biztonságot, feloldódást adnak (ölbeli, simogató, lovagoltató) .

A mese- vers éppen úgy, mint a játék a gyermekek számára örömforrás. A meséléshez elengedhetetlen a csend, ezért a „csend szigetének” nevezzük.

A mese mindennapisága nagyon fontos és szertartásos jellege van. Csoportonként más és más e szertartás kialakítása és megvalósítása. (Pl. gyertyagyújtás, kuckóba bújás, függöny elhúzás, felülés a galériára stb.)

Minden gyerek várja és szívesen hallgatja a mesét, hisz „együtt lenni” jó.

Fontosnak tartjuk a könyv nélküli, fejből történő mesélést mivel így kontaktust tudunk teremteni és figyelni a gyermekek tekintetét, amelyen láthatóvá válnak a belső képek készítésének jelei. A napi mesélés nevelés hatása is érződik gyermekeink beszédén, kommunikációján. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkalmaznak. Tisztán látják a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő vagy egyéni eltérések lehetségesek).

Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.

Vannak kedvenc mesék, amelyeket beleszönek játékaikba, bábozással eljátszanak, lerajzolják.

A folytatásos mesék szálait együtt kötik össze. Azokat a meséket, ahol fontos a szöveg-hűség, alvás előtt olvassuk. Pl.: Janikovszky Éva, Lázár Ervin, Bartos Erika, Telegdy Ágnes, Astrid Lindgren, Gerald Durrell...

Vers és mondóka nap mint nap előkerül, hiszen ezeket a játék hozza magával. Fontos, hogy mindig valamilyen játékhoz, érzelemhez kapcsolódjanak. A gyerekekre a verseknek nem a tartalma, hanem hangulati színezete, zeneisége, a ritmus és a rím játékosága hat. Ahhoz, hogy a gyermekek élvezzék és megértsék a mesét, nagyon fontos az előadásmód.

Szinte nincs olyan alkalom, amelyhez ne találunk odaillő mesét, verset, mondókát. A magyar népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek mellett, a mindenkor óvodánkba járó gyermekek „gyökereire” -nemzetiség, kultúra, szülőföldre- való tekintettel választunk.

Példa a mindennapokból:

Ősz:

- Mese: Szóló szőlő, mosolygó alma
Szutyetjev: Alma
- Vers: Csanádi I: Érik az alma
Weöres S: Kert

Tél:

- Mese: Télapó kesztyűje
Jön a Mikulás
Móra F: Télapó haragja
- Vers: Osváth E: Mennyi apró télapó
Weöres S: Suttog a fenyves
Száncsengő

Tavaszi:

- Mese: A pipiske és a fűszál
Az erdőzöldítő és mezővirágosító királykisasszony
- Vers: Zelk Z: Tavaszi dal
Zelk Z: Hóvirág
Nemes N. Ágnes: Mit mesél a tengelice?

5.3. Ismerkedés a természet és az emberek világával

(tér, forma, idő, mennyiségek, viszonyok)

Legfontosabb célunk ezen a tevékenységi körön belül az, hogy a gyermekek természet iránti érdeklődését felkeltsük, őket kutatásra, felfedezésre serkentsük és nyitottá tegyük az őket körülvevő világ befogadására. Mindennapi tevékenységeinkben legfontosabb a hangulat megteremtése, mert csak így válhatnak későbbi emlékekké az óvodai élmények. Ez az a terület, amely talán mindennap felbukkan, akár a beszélgetések (kupaktanács), akár a spontán megfigyelések során és kapcsolatban van az óvodai élet szinte valamennyi területével. Két fő cél köré csoportosítjuk tevékenységeinket:

- a környező világ megismerése, a gyermekek segítése az ebben való biztonságos eligazodásban,
- a fokozatosan táguló világhoz való sokszínű viszony kialakítása.

A gyermekeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, biztosítani kell a feltételeket ahhoz, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. Az óvónő a háttérből irányít és ő az, akitől bátran kérdezhetnek, kérhetnek, aki mindig a rendelkezésükre áll. Arra kell törekednünk, hogy amit csak lehet azt valós helyzetben, a helyszínen, a természetben, élőben figyeltessünk meg. Ez az óvónőtől és gyermektől is éberséget, rácsodálkozni tudást és a pillanatnyi felfedezés örömeit kívánja. Mindig a gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva haladunk apró lépésekkel előre, ráérősen. A meglévő ismereteket sok oldalról megvilágítjuk, elmélyítjük, rendezgetjük, mindig a spontán érdeklődésre, érzelmekre alapozva. Igen fontos az óvónő lelkesedése, érdeklődése, amelyen keresztül a gyermeknek is átadja a környezete és a szülőföldje iránt érzett szeretetét.

A néphagyományok sajnos egyre elfeledettebbé, a családokban is háttérbe szorulóvá válnak, ezért tartjuk fontosnak, hogy az ünnepkörökhöz és hétköznapi élethez kapcsolódó értékes szokásokat megismerjük (családok szerepe) megőrizzük és hosszas várakozással, készülődéssel megelőzve rájuk hangolódjunk és tevékenységeinket szinte észrevétlenül hassák át.

A naptári év jeles napjain, ünnepein kívül megemlékezünk az évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörökről is így például a tavaszról a tavaszvárás, Madarak, fák napja, Föld napja, Víz világnapja.

Törekednünk kell arra, hogy mindennapjainkban a 3-7 éves gyermekek értelmi szintjének megfelelően valóságos ismereteket nyújtsunk, anélkül, hogy bármiféle visszajelzést várnánk a gyermekektől (pl.: visszakérdés, előre megtervezett kérdés-válasz stb.)

Témaköreink az alábbi egységek köré épülnek:

- általános ismeretek a természetről, azon belül az emberekről, szülőföldről
- találékonyság a környezetben,
- játék és szabadidő,
- óvoda és iskola,
- közlekedés,
- növények, állatok világa,
- környezetvédelemre nevelés,
- egészségvédelem, egészségtudatosság,
- anyagok, tárgyak tulajdonságai,
- tér, idő, forma, mennyiségek, viszonyok.

Ez utóbbi egységből kiderül, hogy programunkban a matematikai ismeretek összefonódnak környezetünk megismerésével, nem képeznek külön részterületet. Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel történő tapasztalásra és a konkrét cselekvésre.

Sohasem kell törekednünk az egész csoport összefogására, megelégszünk néhány érdeklődő gyermek jelenlétével. Hiszen a máshol játszók is odafigyelhetnek beszélgetéseinkre, másrészt egyes témák többször is felbukkannak, így mindenkihez eljutnak az óvodában töltött 3-4 év során. Folyamatosan alakítjuk ki a gyermekekben a „kincskereső magatartást”,

rácsodálkozás örömét. A szerzett élményeket hosszan dolgozzuk fel, így sokáig él egy-egy témakör mindenkinek időt biztosítunk az önálló vélemény kialakítására, lehetőségük van önálló döntéseket hozni saját illetve csoportunk életét befolyásoló kérdésekről. Időről-időre mi is előállunk javaslatokkal, megmutatjuk nekik mi mindent csinálhatnak játékaikban. Ha ezt tapintatosan tesszük, nem „irányítót” játszva nagyon jól kiteljesedhet a gyermekek által felfedezett téma. Ez azonban az óvónőtől megkívánja, hogy ismereteit folyamatosan gazdagítsa, felkészüljön a gyermekek várható kérdéseire, tehát tudatosságot, nagy áttekintő képességet kíván. Különösen fontos a környezetvédelem, egészségvédelem egészségtudatos magatartás biztosítása mindennapjaink során. Pl.: mozgás, táplálkozás, gondolkodás.

Gyermekeink fejlődése folyamatos, ennek nyomon követése dokumentált a mindennapi „együttélés” tapasztalatai alapján. Ebben a témakörben is a differenciált fejlesztés, nevelés lehetőségeit maximálisan kihasználjuk.

Elmondhatjuk, hogy gyermekeink óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, nyitottá, kreatívvá, fogékonyvá, környezetüket jól ismerővé válnak. Érdeklődők minden új iránt.

Beszédképességük fejlett, jól kommunikálnak, gátlás nélkül beszélnek, szókincsük megfelelő.

Hogyan történik az „ismeretanyag” tervezése, amely a játékban valósul meg.

Néhány példa:

Ősz

Zöldséges bolt játék

- zöldségek, gyümölcsök megnevezése, csoportosítása, válogatása szín, forma szerint.
- tapintás alapján felismerés,
- ízlelés, szaglás (szeretem, nem szeretem ízek),
- felezés, negyedelés, párosítás – gyümölcssaláta készítésekor
- gyümölcsök aszalása (alma, csipkebogyó stb.),
- számlálás, - több – kevesebb – ugyanannyi – boltos,
- kisebb, nagyobb.

Tél

Mikulás játék

- a téli ünnepkörökhöz kapcsolódó gyermekek által leginkább várt népszokás,
- utalás az ünnep eredetére (Miklós püspök),
- ismerkedés a hó és a jég tulajdonságaival,
- téli öltözködés,
- időjárás változásainak megfigyelése, egyéni tapasztalatszerzés,
- párosítás (rénszarvas – pár, csizma – pár, kesztyű – pár).

Tavaszi

Kirándulás

- a természet változásainak megfigyelése – zöld rügyező, virágzó fák,
- bogarak, madarak megfigyelése,
- színek, színárnyalatok – a zöld színárnyalatai,
- magasabb, alacsonyabb (fák, bokrok),
- több, kevesebb, ugyanannyi,
- sok, kevés (hóvirág),
- hosszabb, rövidebb – virágok szára.

5.4.Manuális tevékenység – rajzolás, mintázás, kézimunka

Manuális tevékenységünk során is elsődleges célunk a játéktevékenység fejlődésben betöltött szerepének biztosítása.

A manuális tevékenység maga is játék, amit elkészítünk, jó ha felhasználjuk a játékban, játékeszközként él tovább.

Az ábrázolás megszerettetésére és a vizuális látásmód fejlesztésére naponta nyílik lehetőség. Szükséges, hogy ezekben megteremtsük a feltételeket, és elsődleges feladat a különböző technikák megismerése, megmutatása.

Esztétikus környezetben a gyermekeket szemlélődésre, gondolkodásra készítjük. Igyekszünk minél több vizuális élményhez juttatni gyermekeinket (pl. kirándulások, mesék, természet jelenségeinek, szépségeinek megfigyelése, múzeum látogatás: a gyermekek világához közelálló Vasarely, Csontváry, Természettudományi Múzeumba, Vasúti, Állatkerti-látogatás, Állatsimogató).

Vizuális tapasztalataik révén egyéni módon különböző technikákkal reprodukálják élményeiket, elképzeléseiket.

Kisebb csoportokban képesek önállóan alkotni. Megismerik az alkotáshoz szükséges technikai fogásokat: rajzolás, festés, mintázás, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, szövés, fonás, sodrás, barkácsolás, nemezelés, virágkötészet, kosárfonás, visszakaparás, gyöngyfűzés, kasírozás, csuhézás, üvegfestés, szalvéta technika, tojásfestés, mézeskalács, gyertyaöntés.

Tevékenységeikhez biztosítjuk az eszközöket, anyagokat, melyek költségvetési keretből vásárolt és a gyermekek, szülők által gyűjtött „kincsekből” állnak. Közvetlen környezetünk, csoportsobák, öltözők díszítése a gyermekek munkájával, a produktum megbecsülése, és lehetőség biztosítása, hogy a gyerekek önkifejezése az általuk elkészített munkákban mindenki számára látható legyen, így is elismerve annak értékét. Az önkifejezés fejlődésének, kiteljesedésének fontos tevékenységi formája, sőt az egymástól való tanulás is a fejlődést biztosíthatja. A tehetséges gyerekek természetes motiváló ereje pozitívan hat a többiekre – utánzás.

Mit játszunk, készítünk, hogy a játékunk érdekesebb legyen:

Ősz

Zöldséges bolt játék

- gyümölcsök, zöldségek kasírozása, festése,
- félbevágott gyümölcsökkel nyomatozás
- szárított, szeletelt almából koszorú fűzése,
- plasztilínból vagy agyagból gyümölcsök formázása,
- színes papírból gyümölcsformák vágása, ragasztása (gyümölcskosár)
- papírtépéssel (finom motorikus mozgás fejlesztése) gyümölcsformák létrehozása.

Tél

Mikulás játék

- krumpli nyomatával Télapó zsákjának díszítése (vászonra),
- Mikulás házána építése, festése karton dobozokra,
- Mikulás csizmája, háza – papírhajtogatása,
- hópelyhek tépése, fűzése, felvarrása
- hópelyhek vágása papírból

Tavas

Kirándulás

- virágok, levelek, katicák hajtogatása színes papírból,
- teatasak hajtogatás – lepke,
- agyagozás – az erdő és tavasszal,
- festés – a látott színek kikeresése világosabb – sötétebb

5.5. Testi nevelés

A 3-7 éves gyermek számára különösen fontos a mozgás ebben a korban. A gyermek fejlődése és a testmozgás szorosan összetartozik.

A kisgyermek a legtöbb élményt és tapasztalatot az első 6-7 évben gyűjthetik össze és amit ebben a fejlődési szakaszban elmulasztottak, azt később már nehezen tudják pótolni. A gyermekek a rendszeres foglalkozás során fizikailag megerősödnek, és olyan tulajdonságokkal gazdagodnak, amelyek az iskolai oktatás nehézségeit – padban ülés, figyelem összpontosítás – megkönnyítik.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Az óvodás gyermek mozgáskészségének megfelelő mozgások: járások, futások, kúszások, mászások, ugrások, dobások, egyensúly gyakorlatok.

Mára 3 évesek is birtokában vannak az alapvető mozgásformáknak: járás, futás, dobás. A mozgásfejlesztés szakaszai megmutatkoznak a mozgások végrehajtásának minőségében, pontosságában.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

Fontos, hogy minél többet a levegőn, az udvaron történjen a testmozgás. Az udvaron kihasználjuk a természet adta lehetőségeket: sík udvarrész, domboldal, új mászóakkal bővült udvarok, amiket szintén bekapcsolhatunk az udvari testmozgásba: mászókötel, kötélletra, függeszkedő az udvaron és a tornateremben végzett mozgások új mozgástapasztatatokkal gazdagítják a gyermekeket, ezáltal változatosabbá válik tevékenységük. A szabad mozgásformák gyakorlása mellett az óvónők mindennapra szervezett mozgásos játékot is szerveznek.

A mozgásos napok megtartása rossz idő esetén a tornateremben történik. A különböző tornaszerek segítenek a mozgásanyag nehézségi fok szerinti megkülönböztetésében (differenciális lehetősége). A kisebbek eleinte csak megpróbálják utánozni nagyobb társaikat, ismerkednek az eszközökkel, gyakorlatokkal.

Mivel manapság a gyermekeknek nincs lehetőségük mezítláb járni, így fontos a prevenció.

A mozgásos napok végén mezítláb játékos gyakorlatokat végeznek, többféle eszköz (szalagok, golyók, ceruza, apró játékok) használatával különböző tárgyak lábujjakkal való felvétele és odébb rakása szerepel.

Óvodánk sajátossága, hogy lehetőségeink között szerepel az úszásoktatás. Gyermekeink a vízhez szoktatástól eljutnak az egy úszásnemben való úzásig (lásd: sajátos feladatok).

Fejlődésünk során mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá válik. Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációjuk és finom motorikájuk.

Természetes mozgásformák megjelenése és gyakorlása a mindennapokban:

Ősz

Zöltség boltos játék

- Séta a piacra, vagy a zöltséghez.
- Dióverés, gesztenyeszedés, szőlő szüret (természetes mozgásformák).

Tél

Mikulás játék

- Szánkózás az udvari dombon.
- Hógolyózás, célba dobás.
- Hóember építése.
- Hempergés a hóban, csúszkálás a jégen.

Tavaszi

Kirándulás

- Hempergés a domboldalon
- Fogójátékok, pl. Mókusok ki a házból
- Fára mászás.

5.6. Éneklés, mondókázás, zenehallgatás

Kodály Zoltán az éneklést tartotta az aktív nevelés legtermészetesebb módjának. Gyakran hangsúlyozta a mindennapi énekelgetés „ha csak néhány percet is” fontosságát.

Tudjuk, hogy az óvodában mindez megvalósítható, hiszen nem múlik el egy napunk sem éneklés nélkül. Nem az a célunk és feladatunk, hogy egyszerre énekeltesük a csoportot. A mi zenei élmény nyújtásunk, énekelgetésünk feladata, hogy érdeklődést váltsunk ki gyermekeinkből és hogy megismertessük, megszerettessük a szabad önfeledt dalolást, játszást, táncolást. Tudjuk, a zene hatása olyan ember formáló eszköz, amely kihat az egész személyiségre, fogékonyvá teszi gyermekeinket a szép befogadására, formálja ízlésüket és emberi magatartásukat.

A zenei nevelésre sokféle lehetőségünk nyílik a csoport napi életében. Szabadon és alkalomszerűen a nap bármely időszakában énekelünk, játszunk hangszeren, a helyzeteknek megfelelően.

A napi lehetőséget kihasználjuk a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatására, fejlesztve így gyermekeink zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus, szép mozgását. Az alkalmakhoz, helyzetekhez kapcsolódva az éneklést vagy a gyerekek, vagy az óvó néni kezdi, s folyamatosan egyre többen bekapcsolódnak. A zenei anyagot az énekes népi játékok és az igényesen választott kortárs művészeti alkotások (Gryllusz Vilmos, Petrovics Emil, Kolompos együttes, Bojtorján, Szélkiáltó, Nemes László) tárházából választjuk.

A zenei megformálásban mi tudatosak vagyunk, gyermekeinknek ez nem jelent külön feladatot. A zenei elemeket, a helyes szép előadásmódból utánzással gyakorolják a gyermekek. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyra, kiemelésére.

A dalok válogatásánál figyelembe vett szempontjaink:

- gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem,
- az aktuális érzelmi állapot,
- a játékszabályok áttekinthetősége, egyszerűsége,
- a térformák és a mozgásanyag változatossága.

A zenehallgatás anyaga is változatos, helyzeteinktől függően. A dalok előadásmódjával érzékeltetjük a választott dalok hangulatát. Kiválasztásánál figyelünk a gyermekcsoport nemzeti hovatartozására is.

Akármilyen halkán „szól dalunk” és csak néhány gyermeknek is, mi úgy tapasztaljuk, hogy a dal és játékkal járó ritmikus mozgás olyan erős inger, hogy gyermekeinkre távolról is hat. A „távoli” és „közvetlen” részvétel eredményeként év végéig alig találunk éneklési szintkülönbséget az éneklésben mindig vagy csak ritkán résztvevő gyermekeink között, a dalokról is kb. ugyanannyit tanulnak meg. Az önkéntes érdeklődésen alapuló részvétel hatása kétszeres. Egyrészt a fogékony, érdeklődő gyermekeink többször énekelnek, „zenélnek” együtt velünk, óvó nénikkel. Másrészt pedig a spontaneitás a kötetlenség azokra a gyermekekre is hat, akik távolról figyelik éneklésünket.

Dalaink, mondókáink a játékokhoz kapcsolódnak:

Ősz

Zöldség boltos játék

- Dalos játék: Lipem-lopom a szőlőt
Alma, alma, piros alma
Zöld paradicsom ...
Hej a sályi piacon
- Mondóka: Itt a köcsög
Dombokon török ...
Hókusz-pókusz

Zenehallgatás: Hull a szilva

Érik a szőlő ...
Ettem szőlőt ...
De jó a dió ...

Tél

Mikulás játék

- Dalok: Itt kopog ...
Suttog a fenyves ...
Hull a pelyhes ...
Télapó itt van ...
- Mondóka: Ha-ha-havazik
- Zenehallgatás: Fehér havas ...
Hull a hó ...
Ezüst szánkó ...
- Hangszeres játék: Az óvónő furulya játéka
Gyerekek játéka (zenekar)

Tavaszi

Kirándulás

- Dalok: Csepp, csepp csepereg ...
Jöjj ki napocska ...
Süss fel nap ...
Katalinka szállj el ...
- Mondókák: Fű, fű, fű ...
Madarak voltunk
- Zenehallgatás: Tavaszi szél ...
Erdő, erdő, erdő ...
Vivaldi: Négy évszak -Tavaszi tétel

5.7. Munka jellegű tevékenység

Célunk, hogy a játékhoz hasonlóan a közösségért, vagy önmagáért végzett munkát is szívesen, örömmel végezzék a gyerekek.

Személyiség fejlesztő hatása fontos mozzanata az óvodai nevelésnek: a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. Olyan felelősséggel járó tevékenység, amelyben a gyermek tapasztalatokat szerez, készségei, képességei fejlődnek. Fontos nevelési eszköz, mert fejleszti a gyermek feladattudatát, kitartását, felelősségérzetét, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A játékban reprodukált munkák kiegészülnek a valós szükségleteket kielégítő munkákkal. Itt közvetlenül megélik a munka értelmét, a másokért végzett munka örömét.

A munkavégzés igényli a jó szervezettséget és az egyéni képességekhez igazodó munkamegosztás kialakítását. A munka értékelésénél figyelembe vesszük a gyermek sajátosságait, és törekszünk a realitásra.

Közösségért és önmagunkért végzett munka

vegyes korcsoportok révén, segítség nyújtása a kisebbeknek (öltözködés, terítés, önkiszolgálás),

- ünnepekre való készülődés során teremrendezés, ajándékkészítés, sütemény sütés,
- udvari játék helyrevitele
- üzenetek küldése ill. tárgyak eszközök közvetítése a csoportok között,
- gyűjtőmunka az élősarokba,
- olyan megbízatások, melyekhez otthoni előkészület szükséges (pl. képek, mesekönyv, madáreleség),

virágoskert, veteményes gondozása

- ültetés, locsolás, gyomlálás, termés betakarítása
- ősszel a levelek zsákba gyűjtése, gereblyézés

teremben végzett munka

- csíráztatás, hajtás, virágápolás, öntözés, lemosás
- játék elrakása játékidő végén
- teremrendezés (alvás előtt ill. étkezés után)
- ágynemű hajtogatása
- terítés étkezéshez

5.8. Tevékenységekben megnyilvánuló tanulás

A gyerek a játék során ismerkedik a külvilággal, tárgyi és társas környezetével és ez által önmagát is tanulja. Minden egészséges gyermekben veleszületett kíváncsiság működik, amelyet a pszichológia különféle kifejezésekkel illet: önmagáért való tudásszükséglet, tanulási vágy, explorációs (kereső-kutató) aktivitás, manipulációs késztetés. A játékban ez folyamatosan hat, és tanulási eredményekhez vezet.

A tanulás közepesen erős motiváció esetén a legeredményesebb. Vagyis, a játék belső indítékai normális külső környezetben elegendőek ahhoz, hogy a gyerek tanuljon! Minden új ismeret akkor épül be igazán a kisgyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és alkalmazza azt. Ezért fontos a „keveset, lassan és jól” elve alapján az „itt és most” lehető legjobb megoldásait kihasználni.

A gyerekek különbözőek, így fejlődési ütemük is különböző. Ennek figyelembe vétele nagyon fontos. Az óvodapedagógusnak irányítása során az értékelésével segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Kisgyermek korban a tanulás és a játék nem különíthető el egymástól. A gyerek úgy tanul, hogy játszik. A tanulás utánzással, kipróbálással, kitalálással történik. Többnyire észrevétlen marad, mert nem szándékos és nem tudatos.

„A játékban folyó tanulás a kéreg alatti, ősbibb agyközpontok jellegzetes működésével jár! Az ember nem tud nem fejlődni! A mai felnőtt világ által gyakran lenézett játék segített hozzá bennünket, a fejlődés legnagyobb lépéséhez, az emberré válásához!”

A tanulás formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta és modell követéses, magatartás- és viselkedés tanulás szokások alakítása pl. étkezés előtt az óvónő is kezét mos, a csoportba lépve az óvónő is köszön az ott tartózkodóknak.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás pl. a homokozóban az egyik vödörből a másikba öntözik a homokot, és tapasztalják az úrtartalom közötti különbségeket, az anyagok tulajdonságait.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, pl. „Miért olvadt el a hó”, „hányat kell még aludni, hogy hét éves legyek?”
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, pl. séta közben madarak, növények megfigyelése, közlekedés megfigyelése.
- A gyakorlati probléma megoldás pl. „hogyan tudjuk levenni a magasan lévő játékot a polcról?” „Jut ebből az almából mindenkinek?” „hogyan?”

6. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK MÓDJA

Óvodánkban fontos feladat a közösségben a közösség által történő fejlesztés, a társas kapcsolatok kibontakoztatása, az emberi együttélés szabályainak megismerése, a másság elfogadása.

Ezen feladatok megvalósításának fontos szinterei az óvodai élet hagyományos ünnepei, rendezvényei.

A gyermek életével kapcsolatos ünnepek:

- A gyermek születésnapja
Az ünnepelt a legfontosabb ezen a napon, az ő kívánságai teljesülnek. Év elején kívánságlistát írunk, mindenkinek három kívánsága közül választhatunk, fontos, hogy teljesíthető kívánságai legyenek, s olyanok, amelyek a csoport számára is örömet jelentenek, pl. kirándulás, állatkerti séta, mese stb.
Az ünneplés csoportonként kialakított szokás szerint történik.
A csoport tagjai titokban meglepetéseket, a felnőtt apró ajándékot készít az ünnepeltnek.
- A gyermek névnapja
Abban az esetben ünnepeljük, ha a gyermek születésnapja a nyári időszakra esik.

Egyéb ünnepek:

- Mikulás
Közösen készülünk, izgulunk és várunk.
Változó a vele való találkozás: csoportokba látogat, vagy csak az ablakon át ajándékoz, néha csak az ajándékot hozza ő személyesen nem jelenik meg.
- Advent – karácsonyi készülődés
Az ünnep a családé.
A család a szeretet, összetartozás érzésének erősítése.
Adventi naptár és koszorú készítés – a családokkal közösen munkadélutánon.
Süteményt sütünk, apró ajándékokat készítünk.

Karácsonyi hangverseny óvónők, szülők, volt óvodásaink előadásában (hagyomány).

„Madarak karácsonyfájának” díszítése az óvoda udvarán, díszes dobozokkal, madárelességgel (pattogatott kukorica, szalonna).

- Farsang
Óvónői mesedramatizálás (évek óta hagyomány).
Mókázás, bolondozás, vidám együttlét, mely erősíti kapcsolatunkat a családdal.
- Március 15.
Játék, mese: huszárok, csata, vonulósdi, katonásdi, zászló, kokárda stb.
Séta a Kossuth térre, a 48-as térre, kokárdás kirándulás Pécsváradra, Siklósra.
- Húsvét
Készülődés, tojásfestés, különböző technikai fogások bemutatása, munkadélutánon a szülőknek is, locsolkodás.
Tojáskeresés az udvaron; a Mecseken; térkép alapján. „A tojás útja”.
- Anyák napja
A szülők igénye alapján az óvodában megünnepelve, vagy csak az otthoni köszöntést előkészítve.
Általunk nevelt virággal, verssel, dallal köszöntjük és magunk készítette süteménnyel kínáljuk édesanyáinkat és a nagymamákat.

- Kihívás Napja „Ovi-olimpia” (hagyomány)
Különböző mozgásos játékok: futás, birkózás, kötélhúzás, labdadobás.
Játékos sportversenyek kapcsolódva az országos rendezvényekhez, alkalmanként a szülőket is bevonva.
Eredményhirdetés, éremosztás.
- Évzáró kirándulás – gyereknap (közös a családokkal együtt hétvégén).
Óvoda udvarán vagy kirándulással, akadályverseny, móka, szórakozás, táncbázis (nincs évzáró műsor) játszótér.
Iskolába menők búcsúztatása.
- Jeles zöld napok
Kirándulásokkal, környezetvédelmi programokkal.

7. SAJÁTOS FELADATOK

Az óvoda által nyújtott programok, sajátos feladatok, amelyek segítik a gyermekek differenciált fejlődését, fejlesztését, a tehetséggondozást és a felzárkóztatást.

- Úszás – a testi nevelés színtereinek kibővítése. Hetente egyszer uszodába megyünk. Az úszásoktatás, vízhez szoktatás szakképzett úszómester irányításával és az óvónők aktív közreműködésével történik.
A szülők önkéntes jelentkezése alapján és alapítványunk pénzügyi helyzetétől függően vesznek részt a gyerekek a programon. Az óvodánk alapítványa (Hogy Együtt Nevelhessünk Alapítvány) fizeti az oktatás díját.
- A szülők igényeinek megfelelően minden évben megszervezzük azokat a programokat, amelyeket igényelnek, szorgalmi időn túl. Pl.:
 - Játékos gyermektorna, aerobic, balett (Fenntartói engedéllyel a tornaterem bérbeadása e tevékenységre, szakképzett oktatóknak.)

Természetesen a plusz programok költségei a szorgalmi időn túl, a szülőket terhelik, önkéntes jelentkezésük alapján.

8. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekeink többsége általában óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolába, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A testi, lelki, és szociális érettsége egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- A *testileg* egészségesen fejlődő gyermek hatéves korára eljut az első alakváltozáshoz.
- Eléri az életkornak megfelelő testsúlyt és magasságot.
- Megkezdődik, vagy befejeződik fogváltásuk.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus finommozgásra képes. Finommotorikájuk fejlettsége lehetővé teszi az írás elsajátítását
- Egészségi állapotuk jó, biztosítja teherbíró képességüket.
- Az idegrendszerük megfelelően fejlett.
- Látásuk, hallásuk ép.
- Képesek szándékosan irányítani mozgásukat, viselkedésüket és testi szükségleteiket.
- Megfelelő kéz ügyességük és mozgásfejlettségük lehetővé teszi a ceruza és eszközhasználatot.
- Mozgásukat a célnak megfelelően tudják irányítani. Kialakul a mozgásigény fékezésére való képesség.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermekek nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik.
- A percepció fejlődésében kialakul a látás - hallás és mozgás koordinációjuk, amely feltétele az írás – olvasás elsajátításának.
- Fejlett a szerialitásuk. Kialakul a testsémájuk.
- Vizuális akusztikai emlékezetük jó.
- Képesek gondolati megértésen alapuló emlékezésre.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma és terjedelme.
- Képesek elemi fogalmakat, ítéleteket és következtetéseket megfogalmazni.
- A dolgok és jelenségek közt ok- okozati összefüggéseket tudnak feltárni.
- Kialakul önálló, problémamegoldó és kreatív gondolkodásuk. Képesek összefüggések megtanulására, lényegtelen dolgok elvonatkoztatására, a lényeg alapján általánosításokra. Ítéletek és következtetések alkotására.
- Életkoruknak megfelelő szinten képesek tervezni.
- Aktív beszéd szerveik működése képessé teszi őket a beszédhangok tiszta ejtésére
- Érthetően, folyamatosan beszélnek, kommunikálnak. Beszédük folyamatos, logikai összefüggéseket tartalmaz. Jól érthetően, hangsúlyozottan, megfelelő hanglejtéssel és tempóban beszélnek.
- Minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak. Tisztán ejtik a magán és a mássalhangzókat. Végig tudják hallgatni és megérteni mások beszédét.

Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, *készségekkel, képességgel*.

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról.
- Életkoruknak megfelelő társadalmi és természeti környezetükre vonatkozó tapasztalatokkal, alapismeretekkel és tájékozottsággal rendelkeznek.
- Ábrázolókéességük, ritmusérzékük fejlettsége koruknak megfelelő.

Az óvodáskor végére a gyermekek *szociálisan* is készen állnak az iskolára, gyermekkedvező iskolai légkörben az iskolai élet és a tanító elfogadására.

- Képesek a felnőttekkel és a társakkal való együttműködésre, kapcsolatteremtésre.
- Elfogadják a felnőtt irányítását.
- Kialakul a szabálytudatuk, a szabályokhoz tudnak alkalmazkodni, a szabályokat betartják és betartatják.
- Feladattudatuk kialakulóban van.
- A feladatokat átlagos időn belül felfogják, a feladattartásban túrik a monotóniát, az átlagos munkatempót követni tudják.
- A feladatokat egyre eredményesebben, lehetőség szerint kreatívan végzik el.
- Képesek az önálló munkavégzésre.
- Megfelelő önfegyelemmel rendelkeznek.
- Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Szereplési helyzetekben érzelmi kiegyensúlyozottság jellemzi őket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Gyermekeinket erre a szintre speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával juttatjuk el.

9. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

9.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Célunk:

A kölcsönös bizalomra és tiszteletre épülő együttnevelés (a gyermeki személyiség fejlesztés érdekében)

Feladataink: Komplex intervenciós (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján
Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel

- Az együttműködés formáinak továbbfejlesztése
- Az óvodára különösen rászoruló családok figyelemmel kísérése, segítése
- Nyitottság, kezdeményezés, és elfogadó attitűd részünkről.

Alapelveink: Óvodánk tiszteletben tartja a szülői ház szokás és szabályrendszerét, elismerve elsődlegességét a nevelésben.

- Az óvoda megerősít, segít ott, ahol tud, számítva a szülők segítésére és együttműködésére.
- Az együttműködésnek nyíltságra, bizalomra és megbecsülésre kell épülnie. A gyermek fejlődéséről korrekt, hiteles és folyamatos tájékoztatást kell adni. Fogadjuk el a nevelési elveinkkel egyező szülői javaslatokat és kéréseket.

Együttműködés tartalma és a kapcsolattartás formái:

- Az óvodába lépés előtt a szülők megismerkedhetnek az óvodával, óvodapedagógusokkal, és a helyi programunkkal.
- A felvételt nyert gyermekek számára június első hetében tájékoztató jellegű szülői értekezletet tartunk.
- A családi háztól való elszakadáskor, a befogadás idején a szülők igényük szerint a gyermekekkel tartózkodhatnak az átmenet megkönnyítése érdekében.
- A napi kapcsolattartás lehetőséget biztosít arra, hogy kölcsönösen tájékozódjunk a gyermekekkel történt legfontosabb eseményekről.
- Fogadóórákat szülői igény szerint időpont egyeztetés után tartunk, ahol lehetőség van bizalmas információ cserére is.
- Meghívásra, vagy szükség esetén családlátogatásra megyünk, indokolt esetben a gyermekvédelmi felelőssel együtt.
- Probléma esetén az óvodapedagógus a szülővel való megbeszélés után speciális szakemberek segítségét kérheti az egyes gyermekek fejlesztéséhez.
- A szülők számára lehetőséget biztosítunk nevelési programunk tanulmányozásához.
- Az írásos információ közlési színterei a központi és a csoportos faliújságok.
- A szülők igényeinek felmérése és a lehetőségeink alapján szervezzük óvodai szolgáltatásainkat.

Ünnepeink, programjaink érzelmileg gazdagon szervezettek, lehetőséget biztosítanak az óvoda és a család kapcsolatának elmélyítéséhez.

Rendezvények óvodai szinten:

Adventi készülődés

Farsang

Munkadélutánok

Ovi-olimpia – Gyermeknap

Csoport szinten:

Csoport rendezvények

Kirándulások

Nagycsoportos búcsúztató

Fontosnak tartjuk a szülőkkel való kapcsolattartás fejlesztését, a közös programok körének bővítését.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Szervezet látja el a vezető irányításával.

9.2. Óvodánk kapcsolata külső intézményekkel

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái és módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Bölcsőde: ismerjük meg az óvoda előtti intézménytípus nevelési elveit, hogy felkészülten tudjuk fogadni a gyermekeket.

Közművelődési intézmények:

Rendezvényeiket a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően és nevelési elveinkkel egyezően látogatjuk.

Az együttműködés célja, hogy színesítse a tevékenységek körét, segítse az óvodai alapeladatok ellátását.

Partnereink: Gyermekkönyvtár
Múzeumok
Duna-Dráva Nemzeti Park
Magyar Madártani Egyesület

Formái: Szakmai tapasztalatszerék
Szakkönyvek, folyóiratok biztosítása
Szervezett programokon való részvétel a gyerekekkel

Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgálatok Központja

Az óvoda és az óvónők igényeinek megfelelően válogatunk szakmai kínálatukból és kérjük közreműködésüket.

Soproni Pedagógiai Főiskola

Kapcsolattartás „Az óvodai nevelés játékkal, mesével” minősített program kidolgozóival.

Pedagógiai Szakszolgálatok: Korai Fejlesztő,

Nevelési Tanácsadó,

Speciális Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottságok

Szükség esetén segítik a gyermekek nevelését, fejlesztését speciális ismereteikkel.

Egészségügyi Szakszolgálatok:

Együttműködünk az óvoda orvosával és a védőnővel.

Az étkeztetést biztosító vállalkozóval a gyermekek egészséges és korszerű táplálkozása érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk.

Fenntartó:

Az együttműködésnél figyelembe vesszük a fenntartó által ütemezett feladatokat és a minőségirányítási programot. Lényegesnek tartjuk a fenntartói ellenőrzést és az ellenőrzés során tett javaslatok, észrevételek feldolgozását. A fenntartói elvárásoknak megfelelően írásos dokumentumainak törvényesen, pontosan és naprakészen készítjük el.

Iskola:

Célunk a gyermekek iskolára való alkalmasságának elősegítése, ezért igen nagy jelentőségű az óvoda – iskola kapcsolat.

- Feladat: Az együttműködés alakítása.
Az iskolába való zökkenőmentes átmenet biztosítása.
A gyermekek megismertetése az iskolai élettel.
Az iskolai beilleszkedés elősegítése.
- Formái: Tanítónők és óvodapedagógusok tapasztalatcseréje.
A gyermekek iskolalátogatása
Visszajelzés az elsős gyermekekről.
Tanítónők tájékoztatója iskolájukról
Volt óvodásaink közreműködése ünnepeinken.

Alapítvány:

Óvodánk Alapítványa – működése az Alapító Okiratnak megfelelően történik.

10. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlődéséért kifejtett óvodai tevékenységet. A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé az esetleges személyiségproblémák felfedezését (nehezen nevelhetőség, testi, szellemi fejlődésben való elmaradás).

Munkánk hosszú távú **célja** a helyi sajátosságok ismeretében:

- Mentálhigiéniai rendszer kialakítása
- Speciális segítséget igénylő gyermekek és családok gondozása

Feladata:

- Enyhítsük, hárítsuk el a károsító hatásokat.
- Segítsük azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulhatnak a gyermek zavartalan fejlődéséhez.

Az óvodánkba járó gyermekek zöme kiegyensúlyozott családi környezetből érkezik. A gyermekek ápoltak, igényesen neveltek, megfelelő anyagi körülmények között élnek. Veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermek is van óvodánkban. A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet okai nevelési hiányosságok, a szűkös lakásviszonyok, a szülők munkanélkülisége és a rossz anyagi helyzet.

Az egész óvodai életet úgy alakítjuk, hogy a hátrányokat, amelyek túlsúlyban vannak, kompenzáljuk és keressük azokat a lehetőségeket, amelyek a mindennapi életben egyensúlyt teremtenek.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért a nevelőtestület együttesen felelős.

Vezető óvónő feladata:

- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi megbízott munkájához szükséges feltételekről.
- Nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi megbízott személyéről.
- Pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a Gyermekjóléti szolgálatot.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén kezdeményezi a rendkívüli támogatás megállapítását.

Az óvónő feladata (a korrekció, prevenció jegyében)

- Biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, érzelmi biztonságát.
- Ismerje meg a gyermeket és környezetüket.
- Felelős a gyermeki jogok érvényesítéséért, gyermekek egészségéért és testi épségéért.
- A nevelési év kezdetekor ismerteti számukra a veszélyforrásokat, a tilos és elvárható magatartásformákat. Az ismertetés tényét és tartalmát dokumentálja.
- Segíti a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.
- Felhívja a szülők figyelmét a lemaradásra, működjön együtt a családdal.

- A hiányosságok észlelése esetén egyéni bánásmóddal fejlesztéssel, szükség esetén szakember bevonásával próbáljon segíteni.
- Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek érzi a családban, akkor a gyermekvédelmi megbízotthoz fordul.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelemmel kapcsolatos munkáját.
- Minden tanév elején összegyűjti a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatait. Munkatervet készít, amely tartalmazza a kapcsolattartás formáit a csoportos óvónőkkel, a szülőkkel, orvossal, önkormányzattal.
- A feladatokat időrendben rögzíti, segélyezésre javaslatokat tesz.
- A hátrányos helyzetű gyermekek szüleit tájékoztatja a segítségek, segélyek lehetséges formáiról.
- A nevelési tanácsadóhoz irányítást segíti.
- Indokolt esetben az óvónővel együtt családlátogatást végez.
- A veszélyeztető tényező megléte esetén tájékoztatja a vezető óvónőt.
- Rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermekeket.
- Gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz és az ott hallottakról tájékoztatja kollégáit.

Az évente készülő gyermekvédelmi kimutatás tartalma:

Óvodások száma, veszélyeztetettek száma, három vagy több gyermekes családok száma, hátrányos helyzetűek száma, fogyatékos gyermek száma, csonka családban nevelkedők száma, veszélyeztetettség okai. Étkezési térítésben részesülők adatai.

JEGYZÉK

az óvoda eszközeiről, felszereléséről

1. Játékok, játékeszközök

- nagy puha szőnyeg 1, 2-3 kiegészítő kisebb
- kisebb – nagyobb kosarak
- zsákok, bőröndök, táskák, hátizsákok
- rongyos kosár
- selyem, bársony, csipke, szőrme anyagok, szép színű leplek
- 4-5 vászonlepedő – színes, fehér
- 4-5 puha pasztell színű takaró
- mesei öltözékek – vállfán + kendők, sálak, sapkák
- szőrös állatok: majom, bányász, mackók, kutyák, nyuszik, lovak, elefánt
kisebb – nagyobb
- fa állatok kisebb – nagyobb
- babaszoba: asztalka, kisfotel, fonott székek, babaágy, kisméretű
kanapé, heverő
kis abroszok
seprők, lapátok
2-3 babakocsi
2 csecsemő fürdető kád
csecsemő ápoló kellékek – pólya, pelenka
szép puha babák évszakoknak megfelelő ruhatárral
- babakonyha: babakonyha szekrény
asztalka
székek
színes szép formájú edények
üzemképtelen kenyérpíró, kávéfőző
vasalók, vasalóállvány
tálcák, szalvéták, fűszertartók
- összecukható, mozgatható paraván, kerítés, térelválasztó (egy bábozáshoz
megfelelő méretű is).
- 3-4 nagyméretű műanyag tál
- nagyméretű tetőtől-talpig tükör
- kisebb lecsiszolt tükördarabok az építkezéshez
- kutyaház, kosárból kisebb-nagyobb
- hintalovak
- seprőnyél lovak
- akváriumok
- esőköpeny, gumicsizma
- képes és meséskönyvek
- zene és mesekazetták
- kirakós játékok (puzzle)
- logikai játékok
- kártyák
- MINIMAT készlet
- FALU-VÁROS építőjáték
- fa építőjátékok

- autók, vonatok
- konstrukciós játékok
- kiegészítők mindig az aktuális eseményekhez
 - pl.: farsangi álarcok
 - huszársapkák
 - nemzeti zászlók
 - Mikulás ruhák

1. Mesélés, verselés, vershallgatás

- Képes és meséskönyvek
- Képek anyanyelvi játékokhoz
- Dramatizáláshoz biztosítjuk az eszközöket, amelyeket már a játék eszközként felsoroltunk – beöltözős „mesei ruhák” – kiegészítők.
- Bábozáshoz gyermek és felnőtt méretű bábok, paraván

3. Ismerkedés a természet és az emberek világával

- MINIMAT készlet eszközei
- FALU-VÁROS építőjáték
- színes képek, fényképek: állatokról
 - évszakokról
 - emberekről
 - élethelyzetekről
 - közlekedésről
- diafilmek, diakockák
- közlekedési játékok, közlekedési eszközökkel (járművek, közlekedési táblák, fa vasút stb.)
- papír (sík) babák - testrészek
 - öltözködés
- aktualitásnak megfelelően természetes eszközök, tárgyak pl.: zöltségek, gyümölcsök, virágok, hó, jég, faágak, levelek.
- diavetítő – épületenként 1
- vetítővászon – épületenként 1
- televízió – óvodánként 1
- videó – óvodánként 1

4. Manuális tevékenységek

- asztalonként nylonterítő a vizes festékes játékokhoz
- festő, agyagzó köpenyek
- agyag, pasztilin
- kövek, termések, termények, kagylók, csigák
- színes fonalak, madzag, filc, gyapjú
- fóliák, tapadó színes papírok, krepp papírok
- dobozok, kartonok
- különböző színű, méretű papírok, rajzlapok

- festékek, ecsetek
- zsírkréták
- színes ceruzák
- kis ollók
- ragasztók
- gipsz
- tapéta ragasztó
- rafiák, natúr és színes
- fagolyók (natúr és színes különböző méretben)
- vesszők, botok, hurkapálca
- körmönfonó
- szövőkeretek
- lepedők, függönyök
- szárított gyümölcsök

5. Testi nevelés

- labdák, rongylabdák
- karikák kisebb-nagyobb
- tornaszőnyegek, kisebb-nagyobb
- kötelek vastagabb-vékonyabb, húzókötel - körkötel
- ugrókötelek
- padok
- babzsákok
- bordásfalak
- szalagok
- gólyalábak
- felfüggeszthető háromszög létra
- kötéllétra
- körlap hinta
- köregyensúlyozó
- rugós lap - egyensúlyozó
- szabadtéri, udvari eszközök
- mászókákat
- mászókötel
- kötéllétra
- csúszdák
- homokozók, + takaróhálók
- udvari asztalok
- udvari padok
- rollerek
- szánkók
- 4 babakáz

6. Éneklés, mondókázás, zenehallgatás

- ritmus hangszerek: dobok, faütők, zörgők
- csengők, csörgők

- triangulum
- cintányérok
- sípok
- metallofon - xilofon
- furulya óvónőnek
- gyermekek által készített hangszerek
- zenés kazetták gyermekdalokkal, népdalokkal
- magnetofon
- CD lejátszó

7. Munka jellegű tevékenységek eszközei

A gyermek önmagáért végzett munkájához a feltételeket, eszközöket biztosítjuk.

Gondozás (öltözködés, tisztálkodás):

- gyermeköltöző (gyermekcsoportonként 1)
- öltözőszekrény jellel ellátott, gyerekenként 1
- öltözőpad
- gyermekmosdó, WC, gyermekcsoportonként 1
- törölköző, tartó törölköző gyerekenként 3
- falitükör mosdókagylónként 1
- fésűtartó csoportonként 1
- fésű gyerekenként 1
- egyéni tisztálkodó szerek (fogápoláshoz) gyerekenként 1
- tisztálkodó felszerelések (körömkefe, szappantartó) mosdókagylónként 1
- ruhakefe, cipőkefe

Közösségért végzett munka eszközei:

- seprők, lapátok, tisztító rongyok
- udvarra gyermekméretű seprők, lapátok, gereblyék